

INSECTEN IN DE KIJKER DEEL 6

In dit nummer bespreken we de orde van de schietmotten of kokerjuffers, en de diptera of tweevleugeligen.

Schietmotten of Kokerjuffers

Deze orde is goed voor een 200-tal soorten in ons land. In het WAKONA-gebied staat de teller op 46 soorten, een mooi aantal.

Hun naam hebben ze te danken aan de zelfge-

schietmot : larve en volwassen individu

maakte kokertjes waarin de larven zich schuil houden. Deze larven zijn waterbewoners, dit in tegenstelling tot het volwassen insect. Deze ko-

schietmot Glyphotaelius pellucidus (larve)

kertjes maken ze zelf met steentjes of plantenresten en wordt bijeengehouden met zijdedraden. Maar niet alle kokerjuffers bouwen zo'n huisje; er zijn er ook die vrij leven in het water, deze zijn meestal goede indicatoren voor de waterkwaliteit. De larven leven meestal één of meerdere jaren in het water en zijn geduchte rovers. Het verpoppen gebeurt in dit kokertje onder water. Het wordt hiervoor aan een steen of ander groot voorwerp vastgehecht. Na het verpoppen zwemt het volwassen individu naar boven, waar het dan wegvliegt en de cyclus opnieuw kan beginnen.

Het volwassen insect is meestal bruinachtig gekleurd en weinig opvallend. Ze lijken wat op nacht-

schietmot Limnephilus flavicornis

vlinders maar verschillen hiervan doordat ze hun vleugels dakvormig zijn dichtgevouwen. De vleugels hebben ook geen schubben, maar zijn behaard. De meeste soorten zijn 's nachts actief en worden dan ook geregeld aangetroffen bij het nachtvlinderonderzoek.

Tweevleugeligen

De diptera of tweevleugeligen is een zeer grote orde. In België komen er zo', 4.500 soorten voor. Het is ook de orde binnen de insecten met het talrijkste aantal soorten voor ons land. Een onbegonnen werk om hier een korte bespreking over te geven. Een belangrijk gemeenschappelijk kenmerk is dat ze maar 1 paar vleugels hebben, het tweede paar is getransformeerd naar kleine haltertjes die dienen als evenwichtsorgaan.

Deze orde wordt, om het simpel te houden, onderverdeeld in twee subordes, de **vliegen** en de **muggen**. We zullen starten met de muggen, deze hebben vaak geen al te goede naam, toch zijn er maar een beperkt aantal soorten die ons ergeren, met name de **steekmuggen** en de **knutjes**. De wijfjes van deze hebben hoogwaardige dierlijke eiwitten nodig voor de ontwikkeling van hun eitjes en deze vinden ze in bloed. Het zijn dus enkel de wijfjes die steken, mannetjes zullen u nooit lastig vallen. Maar

Langpootmug *Nephrotoma scurra*

Bronlangsprietwapenvlieg

er zijn ook heel wat muggen die u niet zullen steken, denk maar aan dansmuggen en wintermuggen. Muggen zijn ook zeer nuttig, ze behoren tot het bulkvoedsel voor o.a. zwaluwen, dus zonder muggen ook geen zwaluwen.

Niet onbekend zijn de **langpootmuggen**, de naam zegt het zelf, ze hebben erg grote poten. De larve van deze, emelten, hebben ook weer geen al te beste reputatie. Ze kunnen vraatschade aanrichten aan planten. Maar let toch maar eens op het volwassen insect. Je hebt ze in allerlei kleuren en vormen, regelmatig ook met getekende vleugels. Maar goede vliegers zijn het niet, je kan ze dus makkelijk observeren.

De suborde van de **vliegen** is niet minder divers. De vliegen zijn in regel wel wat forser gebouwd dan de muggen, ze hebben in tegenstelling tot de muggen, korte antennes.

Binnen de vliegen zijn er een aantal families die meer bekendheid genieten en ook makkelijk te determineren zijn, ze noemen deze ook vaak de 'leuke vliegen'. De families die hiervoor in aanmerking

roodbaardroofvlieg

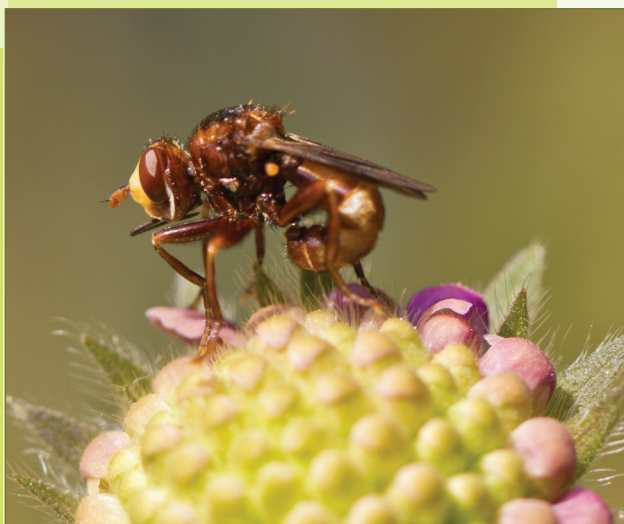
grote-kommazweefvlieg

komen zijn: **blaaskopvliegen, dazen, roofvliegen, wapenvliegen, wolzwevers en zweefvliegen**. De meeste van deze zullen je nooit lastig vallen, met uitzondering dan weer voor de dazen. Maar ook hier weer, het zijn enkel de vrouwtjes die steken. Maar kijk er toch maar eens goed naar, sommige zijn echte pareltjes met goudglanzende ogen.

Blaaskopvliegen zijn parasieten van wespen en bijen. De eitjes worden in de vlucht afgezet op een wesp of bij. De vrouwtjes hebben hiervoor een soort klampje op het einde van het achterlijf. Dit klampje dient om het beweeglijke achterlijf van zijn prooi vast te zetten wat het mogelijk maakt om het achterlijf te doorboren en een eitje af te zetten. Dit alles gebeurt bliksemsnel. Een soort die je regelmatig op bloemen kan zien is de roestbruine kromlijf.

Roofvliegen, de naam zegt het al, het zijn echte ro-

blaaskopvlieg_roestbruine-kromlijf

Wapenvliegen, zijn kleine tot grote (2 tot 17 mm) vliegen, sommige hebben een metaalglans, andere zijn geheel zwart of zwart met gele vlekken. Ze doen wel wat denken aan zweefvliegen, ook omdat ze zweefgedrag vertonen. Ze voeden zich met nectar en stuifmeel en zijn daarom vaak op bloemen te vinden. Van sommige soorten leeft de larve in het water waar ze zich voeden met rotten plantaardig

gewone-goudoogdaas

materiaal. Ander soorten zijn terrestrisch en kan je vinden in bladafval, composthopen of achter boomschors.

Wolzwevers, zijn parasieten van bijen en wespen, maar de ei afzetting gebeurt anders dan bij de blaaskopvliegen. Ook andere insecten zoals kevers en sprinkhanen kunnen hun gastheer zijn. De zeer algemene gewone wolzwever legt zijn eitjes in de nesten van zandbijen. Ze gaan hierbij voor het nest hangen en slingeren de eitjes het nest in. Hij lijkt wat op een hommelm, maar als je dunne pootjes ziet, weet je dat je niet te doen hebt met een hommelm. Wolzwevers kunnen doodstil blijven hangen voor een bloem en zuigen met hun lange tong de nectar op. Zoek een zonnig plekje op met wat bloemen en wacht tot ze te voorschijn komen.

Zweefvliegen zijn wellicht de grootste groep met meer dan 380 soorten die je kan waarnemen in ons land. Je hebt ze in alle vormen en kleuren, maar heel wat soorten zijn zwart gekleurd met gele vlekken of banden. Ze lijken hierdoor wat op wespen. Deze vorm van mimicry moet hun beschermen, geel-zwart is een indicatie voor gevaar. Vogels die al eens een wesp hebben gevangen zullen dit wel weten. De larven van verschillende soorten voeden zich met bladluizen en zijn dus nuttige biologische bestrijders hiervan.

Wil je meer weten over deze 'leuke vliegen', op de website van EIS Nederland zijn diverse veldtabellen te downloaden (www.eis-nederland.nl).

In het volgende nummer komt een andere grote groep aan bod, de vliesvleugeligen (bijen en wespen).

gewone-wolzwever

Maar wil je nu al meer weten, volg de kalender in het Groene Waasland, er worden de komende maanden zeker enkele **insectenwandelingen** georganiseerd.

Marc Bogaerts

Foto's Brigitte Van Passel

Jouw 'place to be' voor

Originele, Lokale, Gezonde en Ecologische

Menu's en dranken

Vis – Vlees – Vegetarisch (tussen 80 à 100 % bio)

Jouw bezoek aan onze zaak betekent meer biodiversiteit op en rond biolandbouwbedrijven, geen chemische pesticiden meer, meer sociale tewerkstelling, véél minder voedselkilometers en nog belangrijker ... gezonder voor jezelf en je gezin.

Slowfood in al zijn facetten. Je proeft het verschil!

ps : ook feestzaal of vergader- en seminarieruimte tot max. 50 pers.